

„Edinost“

z tega enkrat na dan, razen sedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo pomembne številke po 6 stočink (3 nč.); v Trstu pa po 8 stočink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik F. an Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Narodnost in domovina.

(Dop)

Socijalnim demokrati je torej, kakor posnemam iz cenjene „Edinosti“, domovina »prazna fikcija« in »malik, s katerim hočejo bogatini svoje ubožnejše sonarodnjake ohraniti v suženjski službi«. Pač pa se tudi socijalni demokrati baje »znajo« boriti za živi narod. Dočim se torej narod nahaja v srečnem položaju, da sme eventuelno računati na dobro voljo socijalnih demokratov, da ga osrečijo z znaki svojega spoštovanja in svoje ljubezni, ne najde domovina v njih očeh nobene milosti. Kdo bi se ogreval za kos zemlje, zlasti še za trdi »kraški kamen«.

Prav ste omenili zadnjič, da »R. P.« po svoji stari navadi zavija, da iz pojma domovina jemlje bistven del, da ga pretvarja v nekaj, česar še na Slovenskem nihče ni mislil s to besedo.

Zdi se mi potrebno, da se ta ideja malo obširneje obrazloži, kajti so ljudje, katerim se zdi trditev g. Kristana na prvi pogled opravičena. Naj torej še jaz opozorim na nezmišelnost, ki leži v razlaganju pojma domovina od strani socijalnih demokratov in na »protislovje, v katero so zabredli, ako ločijo domovino od naroda in zametajo vsako važnost prve, dočim dovoljujejo drugemu vsaj upanje, da bi se eventuelno utegnili zanj potegniti tudi oni.

Že na šolskih klopih smo se učili zemljepisja in zgodovine, spočetka in istih urah, vedno pa je ostala tesna zveza med obema predmetoma. Torej že naučni načrti vsega sveta priznavajo indirektno, da zemlja in ljudstvo, ki biva na njej, spadata skupaj, da tvorita celoto.

Kaj pa je narod brez zemlje? Pepel, ki ga je raznesel veter na vse strani sveta. Narodno drevo so ločili od matere zemlje, posušilo se je, nekaj časa so kurili z lesom peči bogatinov in zdaj, kakor pepel gnojijo ostanki nekdanjega ponosnega drevesa polja — sosedov . . .!

Narod brez domovine ni več narod. Zakaj pa se poteza slovenski narod, če ne za to, da bi na podedovanih tleh, katera so njegovi predniki stoletja in stoletja obdelovali s svojimi rokam, užival svoje človeške pravice?!

Ako večje skupine kakega naroda žive

PODLISTEK

Pripovedovanja starega papirja.

Hrvatski pisatelj Šandor Gjalski. Poslovenil M. C. t. č. Zakaj sem tako mislil, zopet ne bi vedel povedati prav. Pa če tudi nisem bil ni pisatelj ni pesnik, ni je prišlo v prvi hip vendar na misel, da bi iz teh fragmentov izdelal in sestavil novelo. Ali hitro sem se prepričal, da bi v umetni noveli ne mogel pogoditi vse resnice, vsega življenja, in vsega vstrepečanja in valovanja, ki se jenahajalo v dokumentih samih.

No, odklonivši to idejo — nisem odklonil velikega zanimanja svojega, in — sedaj še, po tolikih letih, mi je živo v spominu, kakó sem bil ves razburjen, ves nervozen dni in dni, vedno omahovaje, ali bi vprašal mater, da-li je kaj znano, a ob tem sem tolikokrat jemal beležnico v roko, da čitam izpisane odlomke iz listov in zapiskov!

Prvi list je po kronologiji — njegov do nje. Tu jej piše: »Ko te srečavam, duša moja — in potapljam željne poglede svoje v globino tvojih sijajnih oči, pozabljam na vse ostalo; za-me v resnici izginja ves ostali svet, a ti si mi v ta trenotek vse — vse — in ni me briga za kar si bodi na svetu, samo da mi iz milih tvojih oči govori tvoja lju-

v — n. pr. Čehi na Dunaju — pa se tam vdušujejo za svojo domovino, ne mislijo tem na aegostoljubni Dunaj, ki jim ne daje niti ene šole za deco njihovo, ampak v tujem mestu ljubijo svojo češko domovino, ognjišče svoje narodnosti. Na vprašanje: »Kde dom je moj?« — ne odgovarjajo morda s trivijalnim verzom: »An der blauen Donau«.

Izjemo v tem oziru tvorijo le Židje. Oni smatajo ves svet za svojo domovino. Povsod so se že nastanili ti paraziti, te pijavke svojih soljudij. Pa tudi pri Židih opažamo, da znajo ceniti domovinski moment, ne le, ker so toliko praktični, da se navidezno asimilirajo gospodujočim slojem, da potem v resnici gospodujejo sami, — ampak, če opazujemo gibanje »Zionistov«, vidimo, da niti v Židih ni doela ugasniti neka idealna ljubezen do Palestine!

Vidimo torej, da celó praktični in brezsrčni Žid ljubi svojo domovino, ki je še vse žalostnejše zunanosti nego — Kras; vemo, da jo ljubi Eskimo, da jo ljubijo prebivalci otokov južnega oceana, pa tudi divji rodovi osrednje Afrike — Italijani še dandanes pomnijo neko pesem o tej ljubezni; samo slovenskim socijalistom je domovina prazna fikcija in istodobno »malik«, s katerim narodnjaki goljufajo ljudstvo. Človek bi se o tem zares smel vprašati: ali so naši socijalni demokrati še — normalni ljudje?!

Ne, ne, g. Kristan, dokler ne vdobimo popolnih zrakoplovov — a po razodetju nekega slovenskega preroka Božja previdnost baje še dolgo ne dopusti tega, ker bi imela tržaška policija preveč opraviti s sumljivimi subjekti —, dotlej smo navezani na rodno zemljo in ljubimo jo kakor svojo, dasi revno, vendar drago mater! Kdor pa trdi, da ljubi narod, a istodobno zaničuje domovino tega naroda (— vedno domovino v prenešenem smislu, ne da bi bila identična z našimi tako mrevarjenimi političnimi mejami —), ta je lažnik ali hinavec!

Odkrito pravim, da se mi izvajanje g. Kristana, ki je naenkrat razodel v svojem obistju tudi vir ljubezni do slovenskega naroda, ne zdi nič pristno. Odkritosrečnejše je bilo razlaganje o domovini kakor prazni fikciji. Pa kaj čete: če bi slovenski delavci

bezen, da sem v milosti pri njej in da za mene gori in plamti. Kamo-li da bi mislil še na to, da-li katero neznanu radovedno oko zasleduje moje poglede?! Še manje morem sebi postaviti vprašanje, kam vodi najina ljubezen in je-li dovoljena? Mari dopustim, da bom v takem, za-me toli velikem trenutku le tisto, kar je moj sosed na levo, ali sosed na desno, ki hitro misli na pravilno in koristno razrešenje — jaz da bi bil takov, ko nisem v tem trenutku nič manje, nego je tudi kakov Zeus v svojem Olimpu — v svojih nebesih — ves v brezkrainem vstrepečanju in valovanju večnega blaženstva pod sjajem in žarki večne lepote! In tedaj — ko se mi vije okolo vratu in pokladaš svojo krasno, prekrasno glavico na burne prsi moje, kako da ostanem hladen sodnik ali pokoren suženj ljudskemu zakonu — jaz, ki sem v tem hipu ves Olimpijec? Saj — moja ljubezen ne bi bila prava ljubezen, ako bi bilo vse tako, kakor hočejo navadni ljudje. Ali pusti jih — ne slušaj jih! Čemu kvariti sebi ljubav svojo in trenotke njene — itak že vsikdar prekratke! Za to te rotim — pusti vse in slušaj samo bitje srca svojega! Če bogovi morejo poslati proti nama tudi največjo bedo, ako nam ljudje morejo tudi storiti najhujše, jednega nam ne morejo in ne bodo mogli odvzeti ni bogovi ni ljudje, a to je, da sva

izvedeli, kako misli njihov »vodja« o veliki družini — narodu —, kateri pripadajo, bi mu že davno dali slovo še tisti zaslepljenci, ki mu še sedaj sledè — to pa je ravno, česar se g. Kristan boji!

Narodna socijalistka.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 21. avgusta 1901

† Dr. Kaizl. Prijatelj in nasprotnik sta to pot jednega menenja: da je po smrti bivšega finančnega ministra in voditelja Čehov zadela narod češki velika, v sedanjih hipih skoro nenadomestna zguba. »Neue Fr. Presse« pravi na pr., da Kaizl sicer ni bil taborski govornik; njega slike nima sleherni češki kmet v svoji sobi. Dr. Kaizl da niti popularen ni bil nikdar. Ali bil je — nekaj več. Strastno udan svojemu narodu, in gnan od vroče želje, da bi narodna stremeljenja istega privedel do višine vpeha: bil je hkratu obdarjen s hladnim treznim razumom. In poleg tega mu je bila železna volja brezobzirna: bil je Kaizl faktični voditelj češkega gibanja. Dunajski list povdarja, da je tudi idejo sporazumljenja med Čehi in Nemci izdelal hud udarec. Dr. Kaizl da je bil nositelj te ideje. Slišno se izražajo o pokojniku vsi dunajski listi, ki ne taje, de je tudi parlamentarno življenje zgubilo v Kaizlu nenavadno duševno moč.

Posebno toplo se spominjajo pokojnika seveda češki listi. Vsi povdarjajo nenavadne duševne sposobnosti pokojnika, njega hladnost v računjanju in pa poštenje v namelih. »Politik« povdarja še posebej, da je pripisati vplivu Kaizlovemu, da so se Mladočehi odločili za suspendiranje obstrukcionistiške taktike. Zadnje dni svojega življenja da se je dr. Kaizl v veliki meri udeleževal na prizadevanjih za dosego sporazumljenja med Čehi in Nemci.

Posebno pristržno pišejo seveda »Narodni listy«, ki pravijo, da je češki narod zato ljubil Kaizla, ker je bil pokojnik na diko zastopstva naroda češkega.

Pokojnik da je bil politik tako globokega fonda, tako čistih lastnosti in tolike mnogostranosti, da ga sedaj ni sličnega moža v nobenem narodu. Dr. Kaizl je znal dajati

preživela trenutkov, kakoršnjih je usojeno doživljati le najredkejim smrtnikom — ah — saj sesamim bogovom se le redko dogaja taka sreča! Ah — ko mislim na tiste najine sprehode po ozkih stezah temne večerne okolice, in kako nama očesa niso čutila, da na nebesnem svodu ni ne solnca, ne meseca, ker so se zgubljala v dolgih — globokih skupnih pogledih, kako ti je hladna ročica tresavo, a vendar zaupljivo počivala v moji desnici, ah, kakih dragih in zvestih besed sva si šepetala! Naj ne bo nikdar drugače!«

Na tem listu ni niti podpisa njegovega. Tudi na drugem pismu ni podpisan, a ni označena tudi doba. Le kakor nametano, ali bolje rečeno — kakor izraven izliv čutstev v srečo piše jej na iztrganem kosčku papirja: — »Kaj se žalostiš, duša? Vrži od sebe vsako nujno misel — odganjaj vsako skrb, kakor tudi solnce odganja meglo, dvigajoče se iz nižin in iz močvirja. Pa — nisi-li tudi ti solnce — solnce moji duši, moji ljubavi, mojemu življenju? Brez tebe bi bil kakor krajina večne zime. A žalost tvoja in skrbi tvoje ne prihajajo-li iz onih nizkih strani okolice tvoje, nad katerimi stojiš toli zvišena? Bodi moje veselo — brezbržno dete, kakoršnje sem te spoznal najpred! Pa misli tudi na oni čas. In potem merajjo nehati tvoje skrbi. Saj dobro veš, kako nisem hotel, da

češki opoziciji najgladkeje oblike, ne da bi jej jemal izdatnost. Njegova politiška uvidevnost, njegov temperament, njegova bistroumnost in njegova energija da so se izkazale v vseh položajih političnega življenja in so donesle češkemu narodu sadov in nevenljivih vspehov.«

V imenu mladočškega kluba je doposlal dr. Stransky udovi brzojavko, v kateri izreka žalost na smrti takega politiškega voditelja in vsklika: »Ne za Vas, milostiva gospa, in ne za nas ga ni nadomestila«. Potem pravi: »Hvaležno se spominjamo, kako se je, zapustivši ministersko palačo, povrnil med nas in se s trdnim sklepom in redko gorečnostjo postavil v službo našega naroda«. Potem zaključuje: »Žalovaje si genij naroda češkega naroda zakriva glavo nad krsto, v katero nam bo položiti k počitku ponos in diko češke delegacije. Ves narod joče z Vami, milostljiva gospa, in to žalovanje Vam bodi v tolažbo, ona naj Vam lajša bol«.

Ministerski predsednik dr. Körber je brzojavil dr. Pacaku kakor predsedniku kluba čeških poslancev: »Ravnokar doznavi o nenadnem preminutju njeg. ekscelence gospoda državnega poslanca dr. Kaizla, mi je čast, da spoštovanemu preds. kluba čeških poslancev izrečem svoje odkrito in najtopleje sočutje. Živo obžalujem, da je mož s toli bogatim znanjem in toliko zmožnostjo in neumorno gorečnostjo za interese svojega naroda, odpozvan od svojega delovanja.«

Tudi naš mali slovenski narod, ki tako živo čuti — in sicer ravno zato, ker je mal —, kako ja usoda njegova tesno spojena z usodo češkega naroda, ki ve, da je vsaki češki vspah tudi njegov vspah, in vsaka češka zguba tudi naša zguba — tudi naš mali slovenski narod prosi bratski mu narod češki, naj vsprejme izraz iskrenega sočutja njegovega na izgubi moža, pred katerega duševno veličino in čistoto značaja se klanjajo danes — in sicer odkrito, brez pridržkov — tudi oni, ki so mu bili v življenju narodni in politični nasprotniki.

Italijansko brodovje pod Visom.

Dne 15. t. m. je plul oddelek italijanskega vojnega brodovja pod Visom in si vzbujal s tem spomine na velike zgodovinsko-nepozabne dogodke, ki so se leta 1866. izvršili na tistem kosu morja Adrijanskega. Ne vemo, kako je bilo laškim mornarjem pri sreči, ko

bi se seznanil — kako sem se izogibal vsakemu srečanju. Bilo je toliko nežnosti in čistosti v tistem samem gledanju in občudovanju, ki je je izzivala v meni tvoja krasota! In mislil sem v sebi: kaj bi dosegel slednjič? Zdelo se mi je, da so nama poti popolnoma ločene, a tedaj nisem ni hotel, ni želel, da bi ono tanko, nežno — skoro platonsko čutstvovanje izpostavil navadnemu razrešenju proze z naslovnim kapitljem — poroke, isto-tako kakor v novelah in komedijah za familije, meni toli zopernih. Ali da bi se bil sešel z mislijo na pustolovstvo? Ne — ne, čutil sem in vedel sem, da bi vsaki dih vzbujenega poželenja užalil angeljsko prikazen tvojo. Pa sem bil odšel tudi v vojno, kjer me je mogla dočakati smrtna krogla — in vendar se nisem s teboj seznanil popred, da-si sem vedel, da mi tudi v najhujem boju in najgostejšem ognju tvoja slika ne izgine izpred oči, in da moja ljubav ne mine. Pa da po vsem še moreš verovati, da mi nisi svetinja, katere se ne smem dotakniti — skoro ni dihom ne smem, da se mi ne izgubi?! In rekel sem ti vse to v prvi trenotek, ko sem te spoznal. A kakor tedaj, tako mislim in čutil tudi sedaj. Oh, bodi zopet moje dobro in veselo dete — in zopet mi razblajuj dušo se svojim dragim kakor srebro zvonkim smehom«. (Pride še.)

se je pred njihovimi očmi razprostirala tista širna morska ravan in ko se jim je pogled upiral na otok Vis, ki je bil priča grozni, krvavi vojni tragediji, kakoršnjih malo pazno zgodovina vojne na morju.

Došlo je ponosno in številno italijansko brodovje, gotovo zmage. Ta gotovost je bila toliko, da so imeli seboj že tudi civilne uradnike, ki naj bi kar prevzeli upravo Dalmacije. Italijani niso niti mislili na možnost svojega poraza. A glej, zasmehovani avstrijski »ribiči«, ki so bili vrhu vsega mali tudi po številu, so jim naklonili grozen poraz: »ribiči« so izvršili čin junaštva, ki morda nima primera v zgodovini, ako primerjamo sredstva na obeh straneh, ti ribiči so izvojevali naj-sijajnejšo zmagov nad italijanskim brodovjem.

Dne 18. julija krvavega leta 1866. je to brodovje pod poveljstvom admirala Persano napalo utrde na Visu. Dne 20. julija je hotel izkreati svoje čete na kopno dalmatinsko. A tu so se prikazali avstrijski »ribiči«, pod poveljstvom nepozabnega Tegethoffa, došli od Fazane dol, in vnela se je grozna bitka med obema brodovjema. Italijanski »Palestro« se je razpršil v zrak, »Re d' Italia« se je pogreznil v globino morja; drugo italijansko brodovje, več ali manj poškodovano, je, kakor je le moglo, iskalo rešitve v begu proti Anconi.

Žalostni, grozni so torej spomini, ki so jih šli Italijani sedaj osvežati tja pod Vis. Admiral Palumbo je izdal o tej priliki povelje, v katerem je vskliknil: »Mir pokojnim tovarišem od Visa! Živio kralj!« No, njihov kralj naj le živi, mi nimamo nič proti temu; celó želeli bi, da bi živel in vladal za rešitev svojega naroda iz — mizerije! Ali Vis je naš! Ali pa je morda spoštovani gospod Palumbo se svojim obiskom pod Visom hotel dati nekak migljaj za prihodnji ples v — albanskih vodah? So-li v Italiji že tako uverjeni, da bo kakov Palumbo srečnejši, nego je bil Persano iz leta 1866? V Italiji se menda pripravljajo na nov kurz v vnanji politiki od Srednjemorskega proti Adrijanskemu morju! In Avstrija utegne imeti od medu njenega zavezništva s tako zaveznicem le — grenke spomine; dočim mi že sedaj obežujemo vso krvavo ironijo, ki tiči v takih zvezah.

Car Nikolaj na Francozke. Ves politični svet je iznenadila vest, da je vladar mogočnega ruskega carstva in zaveznik francozke republike vsprejel povabilo predsednika te poslednje ter da pride na velike zaključne francozke vaje, ki se bode vršile blizu Reimsa in da si ogleda tudi severno-francozko brodovje v Dankerque. Ta nenadno došli obisk hočejo sicer pojašnjavati nastopno:

Carju je bil že povodom svetovne razstave v Parizu namen, da obiše Francijo, a namen da se je opustil iz bojzani gledé varnosti visoke osebe. No, kar car obljubi, tudi drži. To da se je pokazalo tudi povodom prihoda francozkega ministra za vnanje stvari v Rusijo, da je Nikolaj II. vedno iste misli in želje, da obiše drago mu Francijo! Ker se pa bliža ob enem snidenje carja z Viljelmom II. v Dancku ali Kielu, da hoče car z obiskom v Franciji paralizirati pomen sestanka z Viljelmom. — Tako tolmačijo torej vzroke nepričakovanemu potovanju carja na Francozko!

Mi menimo, da je s povdaranjem zadnje navedenega namena temu potovanju označena velika politična pomembnost istega, ki morda še narašča po dejstvu, da bo carja spremljala tudi carica. V tem obisku mora torej svet videti dejstvo, da so razmere med Francijo in Rusijo slej ko prej neskaljene in prisrčne, in da njihovo zavezništvo obstoji vzlie vsem poskusom od strani Nemčije, da bi vse ruske žice navela zopet v Berlin in da bi vspostavila nekdanje razmere, ko so na Nemškem bolj ali manje določali kurz tudi ruski politiki. Bolj nego vse drugo daje potovanju ruskega carja velik političski pomen, da car ne pojde le v Dunkerque ogledovat si rusko brodovje in v Reims prisostvovat velikim vojaškim vjam, ampak da pojde tudi v Pariz, kjer ostane nekoliko dni. To bivanje carja v Parizu bo daleč na okolo vidno znamenje trdnosti dvoezve. Francozi umejo pomen teh dogodkov in le verjeti moramo poročilom iz Francije, da je vest o prihodu carjevem izzvala med Francozi več nego zadoščenje — pravi entuzijazem.

Mi pa se moremo le veseliti tega novega dokaza o solidnosti razmer med Francijo in Rusijo; in ne le kakor Slovani, ampak tudi kakor Avstrijci. Kajti le v prilog bo doč-

nosti Avstrije je, ako dvoezva ustvarja prepotrebno protitežje proti sili, ki jo Nemčija dobiva iz — troezve.

Tržaške vesti.

Dvojna poroka v narodni rodbini.

Danes zjutraj so imeli v narodni rodbini Čokeljnovi dvojno poroko. Gospica Olga Čokelj se je poročila z gospodom Ljudovitom Demeterjem Jerebom, e. k. asistentom državnih železnic v Trstu, gospica A dela Čokelj pa z gospodom Antonom Trtnikom, e. k. carinarskim asistentom na Dunaju. Bilo vsikdar srečno med obema dvojicema!

»Slovenka«. Surovi napadi »Rdečega Prapora« na »Slovenko« so me vspebudili, da sem pregledala do sedaj izšle številke letošnjega, V. letnika, da se prepričam, je-li morda g. Kristan res opravičen predbacivati temu listu omejenost, neumnost, nedoslednost in kar je več takih ljubkih epitetov iz zakladnice velemodrih slovenskih socialnih demokratov.

Pred vsem sem opazila med letošnjimi sotrudnicami in sotrudniki »Slovenke« lepo število znanih imen: tri doktorje filozofije, dva slovenska profesorja, živeča na Ruskem, enega učitelja, eno učiteljico, eno trgovsko akademičarko, in poleg priljubljene Zofke nekoliko znanih psevdonimov: Kristino, Vido, Zmagoslavo, Zorano, pa tudi več novih imen: Dobovo, Ledo, Milo, Nado itd. Izmed ostalih moških sotrudnikov naj omenjam le: Abditusa, Demetra Dermoto, Drogenika, Lončarja, Podlesnika, Adama Severja in Srba Miloša Ivkovića.

Že po teh imenih bi nepristranski človek sodil, da »Slovenka« vendar ne more biti tako »neumno« pisana, kakor bi hotel »R. P.« natvesti svojim vernikom.

Toda pogledjmo si tudi vsebino dosedanjih števil »Slovenke«.

Izmed aktuvelnih člankov naj poleg urednice, ki mej drugim nadaljuje boj proti prostituciji, omenim prispevke Nade in Lede o alkoholizmu in o ženi kakor vzgojiteljici; zlasti pa opozarjam na Ledin članek: »o k u s i l z g o d a j s e m t v o j s a d, s p o z n a n j e v v I I . š t e v i l k i . T o s i c e r n i i z v i r n o d e l o , a m p a k l e p r e v o d i z v r s t n e g a s p i s a H e l e n e C h r i s t a l l e r , a z a t o n i č m a n j e v r e d n o s t i , k e r n a m o d g o v a r j a n a v e l e v a ž n o v p r a š u n j e , k d o i n k a k o n a j o d g o v a r j a d e c i n a v p r a š a n j e : o d k o d s o o t r o c i . T a č l a n e k b i z a r e s z a s l u ž i l , d a b i m u s l o v e n s k a j a v n o s t n a k l o n i l a s v o j o p o z o r n o s t i n d a b i l j u d j e z a č e l i r a z m i š l j a t i o t e m p r e d m e t u .

S tem pa seveda nikakor nisem hotela zatemniti drugih dobrih, semtertje izvrstnih prispevkov: izvernih spisov, prireditvev in poročil. Zlasti opozarjam na vedno stvarne članke Roka Drogenika, enega najboljših poznavalcev socialne vede na Slovenskem, in pa na poročilo Drag. Lončarja »o spolni vzgoji«. Poslednje omenjam zlasti zategadelj, ker je s priobčenjem tega spisa uredništvo »Slovenke« pač najjasnejše ovrglo zlobno predbacivanje »Rdečega Prapora«, da »Slovenka« ne sme tiskati niti stavka, ako ga poprej ne cenzurira lastnik lista, konsorej »Edinosti«. Ne, gospodje okrog »R. P.«, »Slovenka« nima nad sabo nikakšnega dr. Adlerja, ki bi je je diktiral s mer!

Pozabiti ne smemo lepih poročil, ki jih piše velezasluženi prof. Božidar Štifcar o ženah v Rusiji.

A tudi razprav, ki zanimajo širje občinstvo, je v »Slovenki« mnogo: političnih člankov, literarnih študij, književnih ocen itd. itd.

Da je beletristika dostojno zastopana, za to jamčijo gori navedena imena znanih pisateljic in pisateljev. Zlasti drama Zofke Kveder: »Pravica do življenja« utegne postati pravi biser naše gledališke književnosti.

Še nečesa naj omenim. Kdor opazuje srbske književne liste, naleta skoro v vsaki številki velikih srbskih revij, poleg simpatičnih ocen »Slovenke«, na sledi živahne kulturne zveze med obema bratskima narodoma. Tudi te zasluge »Slovenke« naj bi se ne pozabljalo!

Prišla sem torej tudi jaz do prepričanja, da napadov »Rdečega Prapora« proti »Slovenki« ne narekuje objektivnost in liberalnost, marveč drugi, meni nepoznani nagibi.

Naročnica »Slovenke«.

C. kr. poštni pomožni sluga. Precej žalostno poglavje, katero hočemo napisati tu prav na kratko. Tudi tu je fragment našega

socialnega življenja in tudi — temu ni oporekati — socialne bede. Tudi tu so bitja, ki sicer ne pomagajo množiti slave kakega Kopača in ki ne iščejo olajšanja v zasramovanju svoje domovine in v infamnem klevetanju družih ljudij, ki se sicer lahko motijo v svojih nazorih, kakor se moti človek, dokler živi — ne izvzemši istih socialno-demokratskih bogov — ki pa vendar mislijo pošteno: torej tudi poštni sluga so bitja, ki hudo trpe na ostroših uredbe sedanje. Krivica, ki jo trpe, pa je tem huja, ker jim jo prizadevleje ona, ki bi morala dajati dober izgled vsem delodajalcem, ona — državna uprava!!

Da, pomožni sluga na e. kr. poštah so siromaki, ki morajo mnogo dajati v službi države, a prajemajo bore, sramotno malo. Tu ni prav nikako razmerje med vrednostjo dela in zaslužkom.

Ti revni ljudje morajo delati po celih 12 ur na dan in to delati kakor živina za sami 2, reci dve kronici na dan!

Zahteva se od teh revežev, da morajo znati vsaj po tri jezike, da morajo naložene vozičke voziti po mestu, nositi vreče, omote in sploh delati več nego najbornejši težak! Pa da bi bilo samo delo! Kolika pa je še poleg tega odgovornost, ki jim jo nakladajo?! Kaka točnost se zahteva od njih in kaka — pokorščina! Tu se zahteva disciplina, ki ni mnogo različna od one v vojašnicah. In radi vsacega prestopka, resničnega ali pa le podtaknena od kakega ljubeznivega višega, se uvaja grozno-mučno preiskavanje, da je srečen on, ki je odnesel kožo le s strogim ukorom. Nad vsemi visi neprestano Demokljejev meč — odpuščenja iz službe. In vse to za bori goldinar!

Ljudje vsprejemajo to službo v nadi, da po 3—4 letih pridejo na boljše — kar se pa ne dogaja preveč pogostoma!

Nasprotno je takih, ki služijo že 7—8 let in to vedno le za revni goldinar na dan. A kaj je dandanes goldinar na dan v velikem mestu kakor je Trst?! Tega ne treba praviti. Saj skušamo vsi vsaki dan.

Država je skrbela za raznovrstne uradnike, poduradnike in stalne uslužbenec, a za revne uslužbenec, ki niso stalni, se nikdo ne zmeni!

Sedanji gospod poštni ravnatelj je na dobrem glasu ne le kakor poštni funkcionar, ampak tudi kakor — človek! Pravični funkcionar naj se združi z usmiljenim, humanim človekom in naj izposluje nekoliko zboljšanja tistim siromakom — in kako potrebnim! — ki so pomožni sluga na poštah tržaških! A tudi do gg. poslancev apelujemo, naj se na primer nem mestu zavzamejo za to rajo med javnimi uslužbenec!

Memorandum. Dne 20. januarja leta 1889, št. 449 (in ne 29. maja kakor je bilo napačno rečeno o drugi priliki) je bila izdana na Dunaju ministerska naredba, katera zapoveduje tržaškemu magistratu, da mora vsprejemati — in reševati vse slovensko pisane vloge!

Ta naredba je še v veljavi, na kar opozarjamo slavni magistrat in pa tudi — slavno e. kr. vlado!

Vedno lepše! Včeraj smo povedali, kako primorske oblastnije umejo enakopravnost, kadar objavljajo razna naznanila: ali v samo-laskem, ali pa v laško-nemškem jeziku! Danes naj še dostavimo, da tudi e. k. finančno ravnateljstvo Dalmacije razglasuje svoje oglase v »Osservatoru« samo v — laškem jeziku!!

Sedaj imate! Svoječasno smo pisali in pisali, kako so magistratoveci lovili naše narodno ljudstvo, naj se o ljudskem štetju zapiše za Lahe! Zlasti pa so v ta namen grdo zlorabljali domovinski zakon, katerega so na drzen način spravljali v zvezo z ljudskim štetjem. No, sedaj nam prihaja celó jeden laški list kakor klasična priča za vse, kar smo trdili mi!

Včeraj »Avanti« žigosa magistratovece, ker na neodpusten način vzkračajo domovinstvo tudi takim, katerih pravica je evidentna, dokumentirana. Tem povodom pripoveduje »Avanti«, kako so o priliki ljudskega štetja razni agentje sleparili slovenske ljudi, z obljubami, da, ako se dajo zapisati za Italijane, jim bo takoj podeljeno mesečanstvo, drugače pa da v Trstu ne bo vsprejet nikdo. Naše nerazodno ljudstvo je slo res na limanice, mislé, da lahoni govore resnico. Sedaj se pa spogledujejo, ker jira magistrat vrača nevsprejete prošnje iz teh ali onih, izključno neveljavnih razlogov!

Signori gospodovalne klike si sedaj veselo manejo roke, ker so dosegli največo pre-

varo, a naše revno in nerazodno ljudstvo se sedaj obrača do nas, da mu pomoremo do tega, kar mu podeljuje zakon, a mu drzno odrekajo tržaški signori.

»Camorra« iredentarjev, Židov in ob enem uničevalcev blagostanja Trsta in njega prebivalcev je dosegla — vsaj za nekoliko časa — svoj umazani namen; ali neki pregovori pravi, da — Bog ni Furlan!

Pride, mora priti dan osvete in tedaj gorjé vam, slepilei, gorjé vam, ki ste se zagrešili s krajo naših slovenskih duš!!!

Kaj pa to? Pišejo nam: V tehničnem zavodu pri sv. Andreju se gradijo razne vojne ladije in med istimi je več avstrijskih. Med osebjem tega zavoda pa je več laških podanikov in to celó med inženjerji!! Pustimo za danes na strani dejstvo, da to pomenja krivico domačim delavcem brez izjeme in povdarimo, da je najemanje tujih podanikov, zlasti pa inženjerjev, nevarno tudi v drugem pogledu. Ti inženjerji imajo tako vso priliko opazovati sistem naših vojnih ladij! Nevarnosti in škode, ki utegnejo nastati vsled tega, ne treba opisovati razsodnemu človeku, zato menimo:

Ako naša država daje kruha in sploh zaslužka temu zavodu, bi li ne mogla ob enem zahtevati, naj se ta zavod ne poslužuje tujih državljanov (ko ima domačih na izbero) in naj ne odpira vrat — ogledustvu! Kaj mislijo o tem naši avstrijski vodilni krogi?!! (Nič ne mislijo! Op. stavčeva.)

Kdo izzivlje?! Dne 28. julija se je dogodilo, da so tuje Slovence kamenjali družbo Lahov, ko se je ista vozila po istrski cesti proti sv. Ani. Tedaj so vsi lahonski listi zagnali grozen krik proti — barbarom-napadalcem! Včeraj pa je bila pred tukajšnjim deželnim sodiščem razprava proti enem gori omenjenih Slovencev in na tej razpravi se je dokazalo — da so bili Lahoni, ki so izzivali in ne Slovenci! Stara pesem!

To je žalostno! Pišejo nam: Po za-slugi novega zakona za podeljevanje domovinstva imamo priliko opazovati stanje naših županstev v narodnem obziru!

Mnogo, premnogo se je popravilo v tem obziru, osobito v zadnjih 10 letih, ali, žali-bog, še imamo mnogo narodno »mrtvih« županstev na naši zemlji!

Na Krajskem imamo še mnogo občin, ki trpe na občinskih pečatih slovensko-nemške napise, a je tudi takih, ki nosijo blaženo nemščino na — prvem mestu!

Kar nas je pa največ užalostilo, je pečat neke znamenite občine na Goriškem, ki na prvem mestu nosi nemški napis!!

To so žalostna dejstva, katera zaslužijo, da bi jih obdelali z — »metlo«, česar pa za danes nočemo še, pričakujé, da se vse to odpravi v najkrajšem času!

»Kdor ne spoštuje se sam, podlaga je tujčevi peti«!

Rak-rana II. vrste! Pred par dnevi smo nekoliko opisali tržaško rak-rano I. vrste, to je: epidemijo samomorov in poskušanih samomorov.

Danes nam daje slučaj s 17-letnim Ernestom Bonesom (ki se je začel klatariti po mestu in katerega stariši odpošljejo — v vojake), da spregovorimo o rak-rani II. vrste, ali o tržaških potepuhih in klatežih. Tudi v tem pogledu nam naša javna in šolska vzgoja dozoreva divnih sadov. Civilizacija ali 2000-letna »kultura« je tu v Trstu dospela do vrhunca svoje slave, recte — sramote. Žal le, da je tudi sinov slovenskih starišev, ki pobirajo to civilizacijo in jo porablja v zastrupljanje našega življa! Tu imamo namreč po ulicah cele druhal 12—20 letnih potepuhov, ki zapuščajo stariše, družino in premnogokrat šolo za to, da se potepajo in kradejo po mestu in celó po okolič! To je rana, katero treba do dobra očistiti in ozdraviti, kar bi bilo doseženo s tem, da bi vse te mlade barabe odposlali vsaj za par let v — prisilno delavnico!

Ne povsod, ali na tej rani imajo tudi stariši svoj velik del krivde! Oni puščajo te otroke na ulico, z namenom, da se jih odkrižajo vsaj za kako urico. Ti otroci se tako seznanjajo z že izvežbanimi potopači in stvar je gotova!

Koliko nadebudne mladine smo že zgubili tako v času, ko bi jo krvavo potrebovali na narodnem polju in ki bi bila starišem v ponos, narodu pa v čast in korist?!

Pazimo torej in to z vso strogostjo, da vsaj od naše strani zaustavimo to nesrečo in izggemo to rak-rano, v kolikor je le mogoče.

Društvo »Narodni dom v Trstu« je razposlalo okoli 3000 vabil za pristop. Uspeh je bil (vsaj do sedaj) — malenkosten! Ko bi p. n. naslovljenci hoteli vsaj ustreči prošnji društva, da mu na priloženem listku napišejo naslove svojih znancev, katerim bi kazalo poslati vabila. Vsaj to bi lahko storil vsakdo, komur je za bodočnost našega naroda v Trstu!

Vrtna veselica, ki jo je priredila ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Ivanu, zvršila se je v občno zadovoljnost privediteljic in sl. občinstva. Lepi, a premali vrt je bil natlačen tako, da slednji niso dobili ni sedežev ni kupic. Vsem pa se je čitala na obrazu nekaka zadovoljnost, neki prijetni čut. A kaj bi ne, saj je »Slovansko pevsko društvo« pelo res izborno pod pretnim vodstvom vrlega namestnika pev. vodje, g. Pelicena. Sl. pevsko društvo »Kolo« tudi ni hotelo zaostati za svojim bratskim društvom. Prišlo je polnoštevilno ter poveljalo veselico s svojimi lepimi močnimi zbori.

Goslačev ne bomo ocenjali z umetniškega stališča, ker, žalibog, tega niti ne umemo. Obča sodba o goslačih pa je bila, da igrajo mnogo bolje, nego se je pričakovalo, kar je posebna zasluga večšega in požrtvovalnega g. učitelja. Čast mu!

Kako pričakovanje in nestrpnost je vladala še le, ko je začela loterija! Kako požljivo je vsakdo gledal fine boteljke in druge lepe in praktične reči, a izvoljenih je bilo le dvajset in drugi so se morali zadovoljiti z — ničem!

Konečno je še mladina zaplesala par valjkov in lepa veselica se je zvršila okoli devete ure z občo željo, da se kaj kmalu zopet priredi kaj takega. Morda oktobra.

Iz »srečne dežele«. Včeraj so se pripeljali iz Amerike v Trst z Loydovem parnikom »Moravia« 44-letna Krieger Katarina s štirimi nedoraslimi otročiči, Mandel Ivan, Velček Anton in Navratil Vinko. Vse te reveže so dali tamošnji naši konzuli prevesti v staro domovino. Kakor se vidi: ni niti v Ameriki vse zlato! In mi menimo — vkljub Kristanu in Kopaču — da je vendar le dobro, če ima kdo kos zemlje, kamor se more povrniti, ko drugod ni našel zaželjene — da ne govorimo o sreči — borne ekzistence, ako ima torej svojo — horribile dietu — domovino!

Kakor po navadi! Včeraj sta se »fino« namlatila neka Josip B. in Avgust F., ki sta bila potem, v »plačilo« za »junaško delo«, vsprejeta v hotel Tigor, kjer se jima prav gotovo ohladi — prevroča krv!

Ciat Rudolf je bil pa bolj nesrečen! Njemu je nekdo »pušal« z nožem, za kar je moral na zdravniško postajo, kjer je vdobil potrebno pomoč.

Uboga reva. Z namenom, da obiše tu svojo hčer, je prišla včeraj v mesto 76-letna Ana M. Revna starka pa ni videla hčere, ker je mejpotoma ponesrečila tako, da so jo morali spraviti v bolnišnico.

Nesreče. Včeraj je ponesrečil na delu neki Dominik Hulič, ko je nakladal neke zaboje na voz in mu je eden istih pal na nogo.

Kotlar Miha Franovič se je na delu ranil v levo roko.

Mizar Josip Marinč se je ranil v levo roko.

Delavec Jurij Fojan se je poškodoval v Dreherjevi pivovarni na levo roko in težak Josip Podlani si je na delu poškodoval levo roko. Od petih ranjencev so štirje ranjeni na levo roko! — Ni-li to čudno naključje?!

Vsi so šli na zdravniško postajo zdraviti se.

Ogenj. Včeraj ob 9. uri zjutraj je v ulici Cologna štev. 2 A začela goreti pisarna gospoda Frana D. Ko so poklicani gasilci prišli na mesto, bil je ogenj že skoro pogašen po domačinih.

Nesreča v Lloydovem arsenalu. Včeraj je ponesrečil eden najstarejših Lloydovih delavcev: 67-letni Nikolaj Rajčič. Žaga ga je poškodovala na desni roki precej težko. Ko so mu začasno obvezali rano v tovarniški lekarni, so ga s košijo odpeljali v bolnišnico, kjer je ostal.

Sreča v nesreči. Včeraj popoldne se je odtrgala žica električnega tramvaja in to na mestu, kjer bi bilo lahko žrtev. Stvar se je dogodila namreč v ulici Torrente nasproti restavraciji »Moneceno«, kjer je torej živahen promet. Ker ni bilo več nesreče, smemo reči, da je bila to sreča v nesreči.

Dražbe premičnih. V četrtek, dne 22. avgusta ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnih: ulica Sanita 8, ure; ulica del Boseo 26, hišna oprava; ulica Chiozza 7, hišna oprava; ulica S. Giusto 5, hišna oprava; ulica Romagna 14, hišna oprava, usnje in čevljarsko orodje; ulica S. Anastasio 6, krčmarska oprema in pohištvo; zapori v ul. Tigor, kolo in ura.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 26.4, ob 2. uri popoldne 30.6 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.8. — Danes plima ob 0.11 predp. in ob 0.46 pop.; oseka ob 6.12 popoldne in ob 7.29 popoldne.

Darovi za »Narodni dom v Trstu.«
Dne 14. t. m. izkazanih . . . . . K 4303.98
Gospod Josip Perič . . . . . » 10.—
gg. Josip Capin, Rudolf in Josip
Rože . . . . . » 2.25
Skupaj K 4316.23

V Trstu dne 21. avgusta 1901.
Opomba: Ustanovna ni obsežena v tem izkazu.

Nadaljne darove, deleže in udaino sprejema g. Josip Uličakar, tajnik »Tržaške posojilnice in hranilnice« v Trstu, ulica S. Francesco št. 2, kjer se dobivajo tudi kamenčki za »Narodni dom« v zvezkih s 50 lističi po 20 stotink.

»Obrtniško društvo« pri sv. Mariji Magdaleni spodnji je imelo posvetovanje dne 15. t. m. glede društvenega premoženja oziroma kupljenega posestva in o tej priliki se je odreklo obrestim deleža za »Narodni dom« v Trstu do otvorenja istega.

Vesti iz ostale Primorske.

× Velikodušen dar biskupa Strossmayerja »Prvem istrskemu Sokolu« v Pulju. Josip Juraj je doposlal temu društvu 1000 kron za društvene namene z ganljivim pismom, katerega priobčimo jutri.

× Iz Dornberga nam pišejo: Dne 18. t. m. smo imeli v Dornbergu veselico na vrtu gospoda Šinigoja. Veselica je vspela najsijajnejše. Gostov je bilo mnogo, zlasti iz Gorice in iz Trsta. Za dober vseh se moramo zahvaliti gospodu nadučitelju Križman-u in čast. družini Bizjakovi.

Čisti dohodek je bil namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Posnemanja vredno.

× Pritožbe delavcev na gradnji Vipavske železnice so na dnevnem redu in vse kaže, da se godi delavcem nečuvna krivica. Za izgled naj navedemo iz »Soče«, kako plačujejo delavce. Izplačevalec je spavil denar na kupček, katere je potem pokazal, za katerega da je vsak kupček pripravljen. »Ta je za Vas, ta za Vas... pa ni treba nič šteti. Kdor se ima kaj pritožiti, naj se oglasi v ponedeljek«. In glej! Marsikateremu je manjkalo toliko in toliko. Ali kdor se je oglasil v ponedeljek, ali mislite, da je dobil primanjkljaj? A kaj še! Nekateri so šli v Ajdovščino, drugi celo v Gorico, ali povsod so slabo opravili. Ali ni res nikoga tu, ki bi varoval uboga delavca pred takim postopanjem z njim?! Nekdo je bil šel v Ajdovščino k sodniku, kateri ga je menda napotil na okrajno glavarstvo. Tudi mi smo tega mnenja, da okrajno glavarstvo je poklicano varovati delavce v takih slučajih, in mislimo, da stori svojo sveto dolžnost, ako se potruji, med podjetniki in delavci napraviti red in mir! Zadnji čas bi bil za to!

Po »Slov. Nar.«

× Iz Dekani smo prejeli in priobčujemo: Štel sem si v nečast, da bi odgovarjal na napade nekaterikov v listu »Edinost«; a ker ti napadi postajajo vedno huji, prisiljen sem nekoliko pojasniti vzroke tem napadom. Da nisem hotel biti izbran volilnim možem, je stvar taka-le: V prvo imam trgovino in radi trgovine tudi vsaki dan opravlja v Kopru; v drugo pa vem, da je takih, ki komaj čakajo, da bi bili izvoljeni volilnim možem.

Sem-li torej radi tega odpadnik? O ne! Da sem pa jaz tak, ste vedeli že poprej, predno ste me izvolili županom. Nerede, ki se očitajo meni, pa je pripisati vašemu ljubljencu, bivšemu tajniku Bubnič-u. Saj to je ravno vzrok, da me napadate

z lažmi, ker sem tega moža odslovil. Vi ste v stanu zanemarjati svoje dolžnosti in celo svojo družino, samo da imate polne bokale poleg sebe. In vi da ste tisti dobri narodnjaki, kakor se kaže pred svetom in ki črnite mene?

Pisali ste o ljuliki, a ravno jaz sem mnogo iztrebil tega. Drugim Dekaneem, bivajočim v Trstu, ne treba nič skrbeti v tem pogledu. Gledajo naj, da bodo oni vršili svojo dolžnost do naroda. V Dekanih — to jih lahko zagotovim — je dobro. Sicer pa se mi zdi, da je tisti napad »Dekaneem«, ki bivajo v Trstu« pisalo več Nedekaneem, ki bivajo v Dekanih. Ali zapomnijo naj si, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade!

Kar se pa tiče dogodka z gosp. Josipom Picigo, je bila stvar taka-le: Žena tega gospoda je dedič po pok. gosp. župniku Matjanu. Pokojni župnik pa je bil ud »bratovščine«, »Monfratern«. A ker je bila neka pomota še izza poslovanja pok. župana Grižona, in je še moj prednik imel preiskavo: radi tega, sem smatral, postavši županom, za svojo dolžnost, da stvar vodim naprej. Stvar se je rešila tako, da mora pokojni župnik Matjan, oziroma njegov dedič, plačati svoto 800 K. Le radi tega sem jaz klical g. Picigo k Benaatiju. Sem pa le jaz kriv, ako je Benaati nagovarjal mene in njega, naj držimo z njimi?!

Kadar bomo imeli slovenske odvetnike se gotovo ne bomo posluževali italijanskih! Brez značajneži, dokažite poprej moje »gollujije«, nego me črnite po časopisih radi tega, ker Bubnič ni več v službi. Vse, kar ste pisali o meni, je najostudnejša laž. Pa Vam povem, da sem bil dosedaj premalo energičen in da sem se držal preveč na lahko. Odslej pa bom nastopal energično, kakor sem tudi že začel. Pa tudi to Vam bodi povedano: pišite kar hočete in kamor hočete, ščuvajte ljudi svojimi lažmi: jaz kakor župan vendar ne odstopim!!

Dekani, 20. avgusta 1901.
Ivan Mahnič.

Vesti iz Kranjske.

* Elektriška železnica v Ljubljani. Predvčeršnjim zvečer so pripeljali v Ljubljano zopet 8 vozov za elektriško železnico. Otvoritev bo dne 1. septembra. Včeraj popoldne so nove vozove odpeljali z južnega kolodvora skozi sredino mesta po elektriški progi v Vodmat. Ta vožnja je vzbudila po mestu mnogo pozornosti. Včeraj so dovršili dela pri dovodnih žicah.

* V sled šale smrt. V »Slovenec« čitamo: V Pleterjih pri zgradbi samostana uslužbeni delavci Karol Puc, Juro Magdič, Pavel Vlašič, Jožef Luzar in 13-letni Mihael Prah, doma iz občine Cerklje, so šli 14. t. m. spat ua neki skedenj. Luzar in Prah pričela sta se v šali po skednju metati. Prah je pal s skednja ter si o padcu zlomil — vrat. Bil je takoj mrtev.

* Mož, ki muhe je. V »Slovenec« čitamo, da je v ljubljanski restavraciji Lorber stavil komisijonar št. 27 z nekim gospodom, da sne deset muh. Gospod je privoлил v stavo za vrček piva, navolil je možu deset muh in — zgubil je stavo, ker je postresček res pojedel vseh deset muh. Pivo mu je boljše teknilo, nego muhe.

Vesti iz Štajerske.

— Izzivači so kakor pri nas! »Domovini« pišejo iz Gaberjev, da v tamkajšnje gostilne prihaja več nemških pobalino, ki psujejo tam slovenske fante in tulijo »Die Wacht am Rhein«. Dopisniki celjskega lista opozarjajo izzivače, da bodo v bodoče, ako se izzivanja pozove, padale — klofute. Kajti — tako pravijo — vsaj na deželi hočejo imeti Slovenci mir! Saj v mestu celjskem ga itak nimajo.

Kakor pri nas! Hodijo vam ti signorčki na deželo med naše ljudstvo; a mesto da bi se vedli kakor se mora vesti omikani človek, zlasti kadar je v tuji hiši, pa prepevajo izzivalne pesmi, zasramujejo naše ljudstvo in tu pa tam žalijo celo naša dekleta v njih najsvetejšem, v njih ženskem čutstvu, a potem, če je slednjič prišlo do kaj takega, kakor obečajo gabsrški fantje, in si je ljudstvo skušalo samo pridobiti zadoščenja, ha ha: potem delajo jokave obraze in slovensko ljudstvo je — barbarško!

Taki so Lah! pri nas, isto taki so nemškutarji na Štajarskem! Iščejo, iščejo, a če so slednjič našli, česar so iskali, pa vam kriče, da — boli! Ne pomislijo pa, da tudi sloven-

sko ljudstvo nima vode v žilah in da tudi ono ni — brez čutov! Ne pomislijo, da tudi njihova žaljenja bole!

— Nesreča na železnicah. Minolo nedeljo je na koroškem kolodvoru v Mariboru nekemu pripenjaču odtrgalo nogo. V četrtek je v Vuhredu vlak povozil strojevodjo Vrhovška, da je obležal takoj mrtev. Zapustil je ženo s 6 nespreskrbljenimi otročiči.

Brzobjavna poročila.

† Dr. Kalzl.
PRAGA 21. (B.) Danes zjutraj je dospel semkaj finančni minister Böhm-Bawerk in namestnik grof Coudenhove se je povrnil z Dunaja. Minister Rezek je v vladinem in v svojem imenu izrekel sožalje načelniku mladočeskega kluba dru. Pacaku.

Nemški poslanik v kopelj Gastein.
BAD GASTEIN 21. (B) Nemški poslanik na Dunaju, knez Eulenburg je dospel semkaj na zdravljenje.

Novi predsednik makedonskega odbora.
SREDEC 21. (B) Novi makedonski odbor je izvolil svojim predsednikom Mihajlovskega, podpredsednikom pa, generala Čončeva.

Kuga v Carigradu.
CARIGRAD 21. (B) Tu se je zopet pripetil en slučaj kuge. Zdravstveni svet je odredil zdravniško preiskovanje in razokuzevanje provenijence iz Carigrada.

Štrajk v Milanu.
MILAN 21. (B) Uslužbeni izvenmestne železnice so sklenili, da zopet vsprejmejo delo.

Potovanje carja na Francozko.
PARIZ 21. (B.) Listi pišejo, da car Nikolaj pride na Francozko dne 17. septembra. Predsednik republike je v pogovoru z nekim časnikarjem izrazil svoje zadoščenje na dobrem utisu, ki ga je napravila vest o predstojećem obisku carjevem.

Izrazil je tudi svoje veselje na plodovitosti zveze med Rusijo in Francijo. Ta zveza, da je omogočila Franciji, da je mogla v Kitaju izvesti svoj program. Tej zvezi poda obisk carjev, novo posvečenje. Loubet je pripomnil, da je to pot Francija edini cilj potovanja carja Nikolaja.

List »Gaulois« objavlja pogovor z neko rusko osebo, ki je izjavila, da car Nikolaj smatra za potrebno, da opomni svet na Francozko-rusko zvezo kakor jamstvo svetovnega miru. Omenjena oseba meni, da se povodom obiska carjevega porazgovore o Marokanskem vprašanju. Možno je, da pride do specialnega dogovora.

Velikanska rastava pohištva in tapecarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) — Moje pohištvo donese srečo.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
TRST
TOVARNA: Via Tesa, vogal
ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapcarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI z omejenim jamstvom naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela **prvo slov. zalogo pohištva** iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a katera se nahaja v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1. (na desni strani cerkve sv. Petra). Konkurencija nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Olga Čokelj
Ljudevit Demeter Jereb
c. kr. državnih železnih asistent
poročena.
Trst, dne 21. avgusta 1901.

Adela Čokelj
Anton Prtnik
c. kr. carinaki asistent
poročena.
Trst-Dunaj, 21. avgusta 1901.

Pečovodjo išče
pevsko društvo „Kolo“
v Trstu. Isti mora biti teoretično in praktično izvežban v poučevanju petja; imel bi priliko poučevati tudi druga društva v bližini mesta. Natančnejši pogoji se izvevó pri predsedništvu „KOLA“, ulica Molin piccolo št. 1.

Štev. 964.
Razpis.

Pri občinskem uradu v Dekanih je razpisano mesto obč. tajnika z letno plačo 1200 kron in prostim s tanovanjem.

Prositeljem je izkazati dosežanje složbovanje, neomadeževano ponašanje v vseh obzirih in popolna zmožnost slovenskega kakor uradnega jezika, kakor tudi drugih deželnih jezikov.

Prošnje je vložiti pri podpisnem občinskem uradu najdalje do dne 15. septembra 1901.

Županstvo krajne občine v Dekanih,
dne 19. avgusta 1901.

Mahnich
župan.

Teodor Slabanja
srebrar
v Gorici, ulica Morelli št. 12,
priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pisarna
odvetnika dr. Mihaela Trudna
je od sedaj naprej v Via Zonta št. 5.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli
dvorni založnik Nj. Svetosti papeža Leona XIII v Ljubljani.
Podpisani si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana mi tinktura za želodec rabila z dobrim vspedom pri želodnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih.
GRADEC, dne 2. februarja 1897.
Bolnišnica usmiljenih bratov
Provincijal:
F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.
Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli
Ljubljana.
Že mnogo časa svetujem vsem onim, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo, koje sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspedom. Z odličnim spoštovanjem
Mojžan (Istra), 6. oktobra 1900.
Don Peter Franceschini,
duhoven.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam
sè zeleno varstveno znamko »nunā« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.
A. Thierry-ja stolistno mazilo
2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:
A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“
v Pregradi, Rogatec Slatina (Rohitsch-Sa-erbrun).
DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Erady, Fleischmarkt 1. -- BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. -- ŽAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.
Na drobno se vdobiva povsod.

Ivan Semulič
TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST
priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo
bogato zalogo pohištva.
V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Najbolja prevlaka za podove
je Fernolendtov
bliščeči lak
za podove
v četero nijansah za melak les, ki pokrije vsako prejšno prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti skatliji.
Ces. in kralj. privilegirana
tovarna kemičnih izdelko
ST. FERNOLENDT
Zaloga:
Dunaj, V Schulerstrasse št. 21
Ustanovljena 1832.
Razpošilja se tudi po poštnem povzetju.
Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za obranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilno zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje
leščilo (biks)
Ce nik pošljem brezplačno poštne prosto

Assicurazioni generali
V TRSTU.
(Društvo ustanovljeno leta 1831.)
To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.
Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1899. . . . . gld. 58,071.673-84
Premije za poterjati v naslednjih letih 30,541.700-64
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894. . . . . 169,929.625-03
Plačana povračila:
a) v letu 1894. . . . . 9,737.614-48
b) od začetka društva do 31. decembra 1894. . . . . 292,401.706-51
Letni računi, izhaz dosežaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančna pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši.

Jakob Kosmerlj
TRST
ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.
TRGOVINA
jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.
Izbor raznih vin in likerjev.
Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2** nasproti ženskem liceju.
Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši
Jakob Kosmerlj.
Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4
Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.
Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenami.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva
Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.
Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.
Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, košev itd. za inmagaciniranje.
Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bodi.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 10 - GORICA - Vrtna ulica 10.
priporoča
pristna bela in črna vina iz Vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Gostilna Fr. Valetič,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po 24 nč. Okolčansko in istrsko vino po 40 nč.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poroštvom,
ulica S. Francesco št. 2, I. n.
(Slovenska Čitalnica).
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%
Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.
Posojila dajejo se samo zadržnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6% na zastave po 5 1/2%.
Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.
Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.
Poštno hranilnični račun 816.004.

Remeljni v velikem izboru, bukove debal orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.
Cene zmerne.
Viktor Miklavez
v Trstu Via Fonderin št. 10.

Restaurant SILBEREGG
Via Ghega št. 9 A.
najugodnejša gostilna
PLZENSKO PIVO SILBEREGG
po 24 novč. liter.
Namizna vina in v buteljkah zajamčeno pristna
Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.
Kosila in večerje od 20. novč. više.
Pivo v buteljkah iz zaloge SILBEREGG (G. E. POHLY), Via Zovenzoni št. 2.
Tam se nahajaje tudi najpristnejša vina: opollo, istrsko črno in belo.

Prodaja vina „Ai Maestri“
v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 novč., za na dom po 30 novč. liter. Rebula iz Brd po 32 novč. liter. Vinski očet po 12 novč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 novč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.
Lepa in krasna viseča svetilnica (lampa) znamka „Brillant Meteor-Brenner“ tvrdke Dittmar na Dunaju se po ceni prod. Naslov v naši tiskarni.

Velika zaloga pohištva in tapecarij
po najnižjih cenah
Peter Mušik, ulica Torrente št. 16.
Prosi se za blagohoten obisk, da se v resničnosti prepriča.

Julij Redersen
izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.
Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst. (Nasproti „Isola Chiozza.“)
Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrei, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtični aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga
predmetov za kirurški zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.
Prodajalnica jestvin.
Via Chiozza 12. — Trst.
Prodaja vsakovrstne jestvine kakor: kavo sladkor, riž, testenine, fižol, krompir, maslo, olje kis, nadalje milo, razne konzerve sveče, vino v buteljkah. Vsak dan svež kruh, Poštno pošiljatve od 5 kg naprej po zmernih cenah. Za obilen obisk se toplo priporoča
Jožef Starč, trgovec.

Tomsig Ludvik
v Gorici, ulica Morelli št. 30.
DELAVNICA
za pozlačevanje in dekoracije.
Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA
registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici
Gospoška ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.
Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni davek.
Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjico po 6% in na uknjižbo po 5 1/2%.
Uradne vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.
Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563
Poštno-bran. račun št. 837.315.